

Az On The Spottal hívatásos világutazókká váltak, de mikor és hol jártak először külföldön?

Cseke Eszter: Nekem Magyarország volt életem első külföldje. Kolozsváron születtem, 10 évig nem utazhattam sehová, aztán 1990-ben a román-magyar határt léptem át először. Itt volt öt-hat féle fagyalt, melegszendvics párizsival. Mindenre rácsodálkoztam, meghatározóbb élmény volt, mintha egy korfui nyaralással nyitottam volna a sort.

S. Takács András: Az biztos, én például semmire sem emlékszem az első görög nyaralásból. Hároméves lehettem, és mivel négy testvérem van, praktikusán egy kisbusszal vágott neki a család a nagy útnak mindenféle balkáinak tűnő országon át. Az első nyaralás élményem a Balatonról való, és a legkevésbé sem kellemes, ugyanis elkeveredtem a családtól. Voltak körülöttem kicsit idősebb gyerekek, akiket rávettem, hogy keressük meg együtt a bátyámat. Magamat Bumbának hívtam, őt pedig Tácinak. Addig üvöltöttek, hogy „Táci, hív a Bumba”, míg végül megtaláltuk egymást.

Eltelt jó néhány év, Bumba és a fagyizó kislány felnőtt. De mikor dőlt el, hogy jó párost alkotnak, kiegészítik egymást?

András: Még Berlinben forgattunk egy vizsgafilmet Wim Wenders filmrendezővel. Nem volt stáb, csak ketten mentünk két kamerával, az egyiket leszúrtuk, a másikat fogtuk. Wenders, aki addigra már legalább 3000 interjún volt túl, annyira belefeledkezett a beszélgetésbe, hogy a megbeszélte 25 percből fél nap lett. A producer őrjöngött, mert a rendező nélkül nem tudtak haladni a vágással, mi pedig hihetetlenül boldogok voltunk, és láttuk, hogy ez működik...

Eszter: ...és persze egymás után jöttek a főiskola büféjében az elsőre gyakran örülségnek tűnő ötletek, hogy interjúvoljuk meg a pápát vagy az észak-koreai diktátort. Az is közös volt, hogy egyikünk sem tudta magát elképzelni a magyar televíziós piacon, a valóságshow-k és a bulvárhíradók világában. Mindketőnket érdekelt a világ, de az iskolában azt tanultuk, hogy a nézőket egyáltalán nem érdekli. Rengeteg munka kellett ahhoz, hogy eljussunk az On The Spotig.

András: Összeszedtük minden pénzünket, ott volt Eszter öröksége, nekem a Junior Prima-díjjal járó hétezer euró, még kölcsön is kértünk, és elutaztunk a Gázai övezetbe. Mindent egy lapra tettünk fel. Őriási élmény volt, ez volt az első közös terepmunkánk, éjt nappallá téve forgattunk csempészalagútban, tengeren, maszkos fegyveresekkel, megszállott újságírókkal, aztán ez lett az On The Spot próbaadása.

Eszter: Külön-külön is volt némi tapasztalatunk, én például az ARTE rendezői kurzusán vettem részt, a Gáza előtti nyáron egy hónapot Libanonban töltöttem. Az volt az álmom, hogy közvetlenül egy évvel a háború után egy tényfeltáró, de leginkább emberi történeteket kutató filmet forgassak. Ennek a vérével, verejtékével tanultam meg rengeteg mindent. Eközben András a BBC-nél, a CNN-nél és

CSEKE ESZTER & S. TAKÁCS ANDRÁS

A VALÓSÁGNÁL NINCSEN IZGALMASABB

Egy óra, ami kiragadja az embert a hétköznapiokból, amikor úgy állítja falhoz a valóság színe és szaga, hogy arról is megfélemedezik, csak a tévé előtt ül. Ez az On The Spot immár hatodik éve.

Cseke Eszter és S. Takács András közvetlenül a Sport&Life-nak adott interjú után Brazíliába indult, hogy a közelgő világbajnokság apropóján az Amazonasban élő egyik törzsnél járjon utána, számukra mit is jelent a futball.

SZÖVEG: GYÖNGYÖSI BALÁZS • FOTÓ: LÉKÓ TAMÁS • STYLIST: ORDASI ZSOLT • SMINK: KÁTAI-PÁL EDINA
FOTÓASSZISZTENS: HAVAS KINGA VERONIKA • HELYSZÍN: MEGYERI HÍD

SPORT AND LIFE

SPORT AND LIFE

az NBC-nél töltötte a nyarait különböző ösztöndíjak segítségével.

A gázai felvételekkel kilincselve mennyire volt hosszú az út, míg megegyeztek a Spektrummal?

Eszter: Minden út rögös, de onnan kezdve, hogy megvolt a kész anyag, szerencsére viszonylag keveset kellett várnunk arra, hogy egy televízió meg is vásárolja. De azért így is voltak furcsa visszajelzések, például hogy menjünk ki még nyolcszor Gázába, vágjuk át húszpercesre, adásba kerülhet éjjel fél kettőtől, vagy nem rossz, de legfeljebb a netre. A Spektrum éppen annak az útját kereste, hogy valamilyen saját gyártású műsorral külföldöztesse meg magát a többi hasonló csatornától, és akkor találták meg a portán hagyott dvd-eket. Tetszett nekik, azt mondták, csináljunk tíz ilyen ugyanezzel a lelkesedéssel, közvetlenséggel. Így kezdődött minden.

És azzal, hogy átkerült a műsor az M1-re, megőrizték az integritásukat?

András: Magunk maradhattunk, ez volt a lényeg. Tárgyaltunk az egyik országos kereskedelmi csatomával is, de attól féltünk, hogy egy idő után átalakítanak a műsort, és már nem az lenne, mint amilyennek megálmodtuk. Semmiképp sem akartuk feladni a függetlenségünket, ebben az egészben talán a szabadság a legfontosabb: hogy a saját érdeklődésünket követhetjük.

Eszter: A műsor sokat változik, de ez tényleg állandó benne. Az első három évad után törzsekről forgattunk Pápuától Timorig, utána a Harcosok miniévad következ-

zett, legutóbb pedig a Diktátorok gyermekei. Az On The Spot úgy fejlődik, ahogy mi is érünk, tapasztaltabbak leszünk. Szeretnénk frissen tartani az érdeklődést és a szenvedélyt, élvezzük, hogy kalandozhatunk a stílusok és a témák között.

Miben méri a sikert? Valami azt súgja, egy szakmai elismerés többet ér, mint egy kiugróan magas nézettségi adat. Vagy az a legfőbb értékmérő, ha a legnagyobbak is felfigyelnek a munkájukra? A burmai anyagukat a BBC után a CNN is átvette, gázai filmjük pedig a legnagyobb európai csatornák orra elől hozta el az Arany Nimfát.

András: Aki tévésként azt mondja, hogy nem érdekli a nézettség, az nem mond igazat. Ugyanakkor ott van például a gázai filmünk, ami külföldön eddig messze a legsikeresebb, mégis az eddigi On The Spot-adások közül ezt látták a legkevesebben. Összehasonlítássképpen, ha törzsekkel ugrálunk a dzsungelben, azt megnézi 400 ezer ember, ha viszont Gázában forgatunk dokumentumfilmet a háborúról, azt már csak 120 ezren. Ez is egy adat, amit el kell tenni a helyére. Ha csak a számok érdekelnének, Való Világot gyártanánk.

Eszter: Azokat a filmjeinket könyveljük el igazán sikerként, amelyekről tudjuk, hogy időtálló értéket adnak. Ha pedig külföldön is van visszhangja, az már csak hab a tortán.

Aki ennyit utazik hivatásszerűen, az hová megy kikapcsolódni?

András Eszterről
Bárhova érkezünk,
Eszter kisugárzása,
közvetlensége, empátiája
révén általában hamar
megkedvelnek minket.
Hiába vagyunk a konfliktus-
tűszóna kellős közepén,
egy órán belül olyan,
mintha családtagok vagy
közeli ismerősök lennénk.
Eszter otthonossá teszi a
légkört, megnyílnak az
emberek, ez az On the
Spot egyik titka. Való-
színűleg abból is fakad,
hogy vagy tizenöt helyre
járt iskolába, Eszternek
pedig újra és újra be kel-
lett illeszkednie egy-egy
új közösségbe.

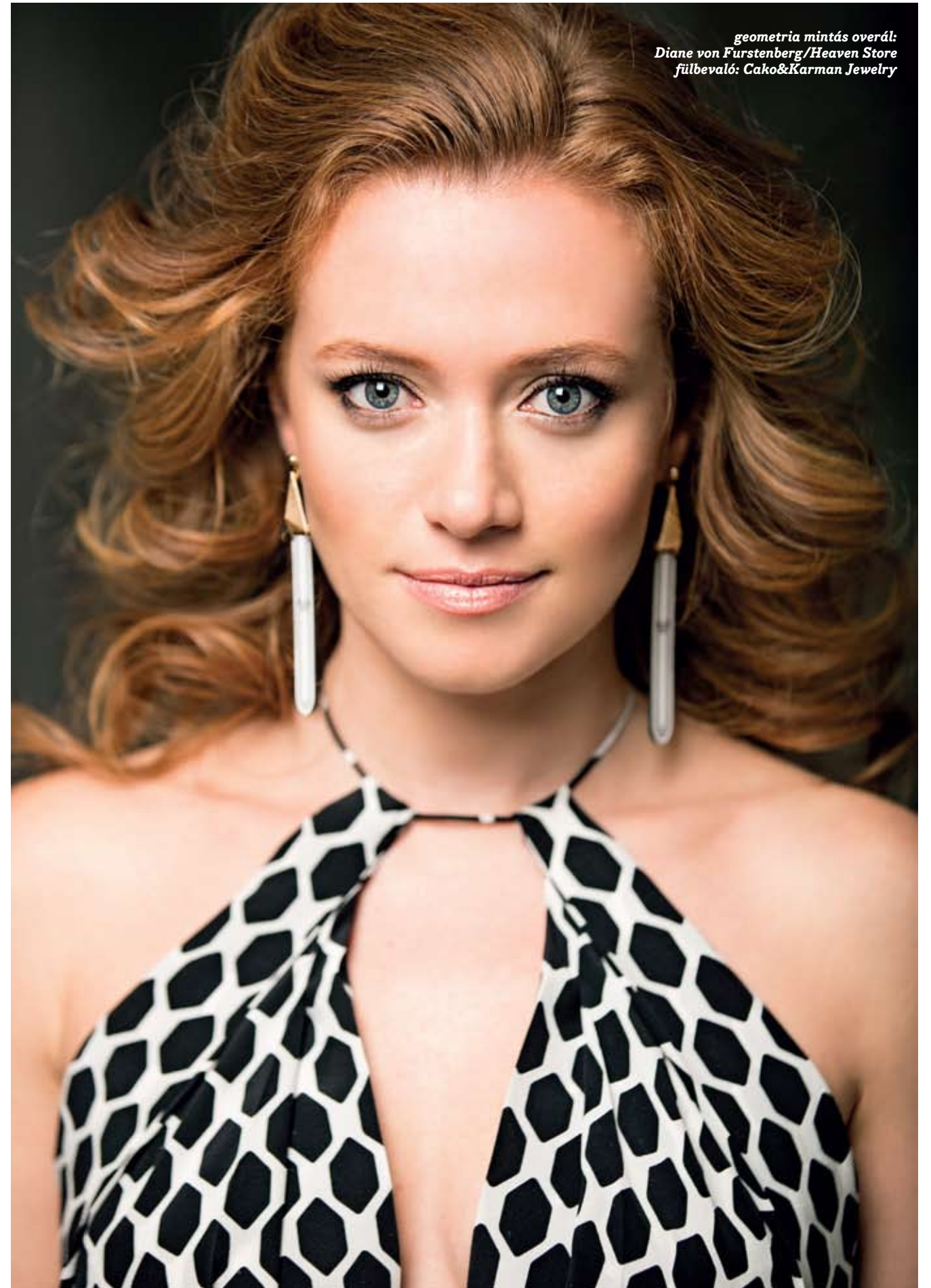
[illegible]

ing: E. Zegna/ E. Zegna Budapest

SPORT AND LIFE

geometria mintás overall:
Diane von Furstenberg/Heaven Store
fülbevaló: Cako&Karman Jewelry

SPORT AND LIFE

Eszter Andrásról
*Előfordul, hogy a fizikai-
lag félelmetes helyzeteket
én viselem jobban, Andris
viszont nagyon jól kezeli
a konfliktusokat. Nem
töri meg a pszichológiai
nyomás, a lélektanilag
legnehezebb pillanatok-
ban is tiszta fejjel, logiku-
san gondolkodik. Az iráni
forgatásunkon például
jött egy lehetőség, hogy
meginterjúvolhatjuk az
akkor épp hat év börtön-
re ítélt ellenzéki filmren-
dezőt, Dzsafer Panahit.
Folyamatos megfigyelés
alatt állt, mi végig titok-
ban forgattunk, így aztán
örültségnek tartottam
az interjút, Andris egyik
éjszaka mégis kocsiba
ült, egy ház tetején meg-
csinálta az interjút, aztán
Panahi tanácsát követve
szennyves női alsóneműbe
tekerve csempészük ki az
országból az anyagot.*

Eszter: A természet közelébe. Ugyanúgy kikapcsol a végtelen kék tenger, mint a zöld erdő, a hófedte magas hegyek vagy az afrikai szavanna. Minél több az állat és minél kevesebb az ember, annál jobban érezzük magunkat. Így aztán nagyon szeretünk bújárkodni is.

És mit sportolnak?

Eszter: Egy pilatesstúdióba járok a Gellérthegyén, a jóga mellett ez tart formában. Ha Magyarországon vagyunk, próbálunk odafigyelni a rendszeres mozgásra, hogy kitisztuljanak a gondolataink.

András: Nekem az a sport, hogy az öcsémet nézem, amint vízilabdázik. A Vasasban játszik, ötszörös magyar bajnok, ő volt az egyetlen bekk az idei magyar bajnokságban, akiről nem lőttek gólt. Igazi csapatjátékos, nagyon becsülöm, amiért egy kevésbé látványos, de iszonyú fontos poszton oroszláknént küzd. A centereket néha őszintén sajnálom. Amióta Esztertől kaptam egy víz alatti mp3-lejátszót, én is rá tudom venni magam az úszásra, így nem olyan unalmas.

Közvetlenül az előtt beszélgetünk, hogy indulnak a labdarúgó-vb-re. Mire számítanak Brazíliában?

András: Filmet készítünk az Amazonas mellett élő egyik törzsről, és arról, hogy mit jelent nekik a foci. Együtt élünk majd velük néhány hétig. A nyitó meccs másnapján elindulunk hazafelé, hogy a nézők még a döntő előtt megnézhessék a filmet.

Eszter: Kíváncsiak vagyunk, hogyan nézik vagy hallgatják majd a mérközést. Négy éve Dél-Afrikában egyikünk a stadionban volt, másikunk egy johannesburgi gettóban gengszterekkel nézte egy rozoga tévén.

Akár Gáza, Burma, Dél-Afrika vagy Brazília: kamerával a kézben ketten vannak ott, de az előkészítésben segítenek mások is. Hányan?

András: Előfordul, hogy történészek, tolmácsok, antropológusok segítségére is szükségünk van, akkor lehetünk 15-en is, de a szűkebb stáb 8-10 fő. Mindig ketten kelünk útra, de ez nem jelenti azt, hogy a célállomáson nincs segítségünk. Az amazonasi forgatásra például az egyik legfontosabb környezetvédő szervezettel jutunk majd el a törzshöz, három menetrend szerinti járáttal és egy nap hajózással.

Eszter: A legszebb az egészben, hogy mivel ennyire nehezen megközelíthető helyekre megyünk, nem tudsz mibe kapaszkodni. Sokat olvasol, aminek csak lehet, utánajársz, előásod az antropológiai feljegyzéseket, de akkor sincs semmire garancia. Odamész, és lehet, hogy már semmi sem úgy van, mint mondjuk három éve. Sok

„A kamerák és mikrofonok nélkül az áldozatok némák maradnának a frontvonal mindkét oldalán”

filmest ez megijeszt, mi meg pont ezt szeretjük.
András: És innen jön a sok hazugság a médiában. Pápu-
án például a korowai törzs kapcsán sok helyen olvastuk,
hogy valaha 30-40 méter magasra épített házakban
éltek a fákon. Odamentünk, és láttuk, hogy ez már
egyáltalán nincs így. Egyetlen magas házat találtunk,

aztán kiderült, azt is a BBC kedvéért húzták fel. Teljesen
üresen állt. Az angol sajtóban botrány is lett belőle,
amikor összevetették az On The Spotot a BBC filmjével,
amelyben egy család eljátszotta, hogy beköltözik a
magas házba. Nekünk is felajánlották a szokásos filmes
tarifát, eljátszották volna újra a kamera kedvéért, de
szerintünk sokkal érdekesebb megmutatni, hogy miként
mállik szét egy törzsi kultúra, hogyan tör be a pénz, és
mi marad ezekből az ősi közösségekből. A valóság min-
dig izgalmasabb, mint az európai prekonceptió, amivel
ezeket a romantikusnak tűnő témákat megközelítjük.

Előny vagy hátrány magyarnak lenni?

Eszter: Előny, mert nem vagy szem előtt. Attól függet-
lenül, hogy egy újságíró jó vagy rossz, azzal, hogy ameri-
kai vagy angol útlevéllal érkezik, már önmagában kinyit
vagy bezár egy csomó kaput. Magyarország kapcsán
többnyire arról érdeklődnek, hogy hol is van.

András: Amikor találkoztunk az amerikai PBS rende-
zőjével, aki nyolcszor annyi ideig dolgozik egy filmen
tízszor annyi pénzből, mint mi, akkor a lehetőségeinket
hallva elnevette magát. Zsigeri reakció volt, nem volt
benne rosszindulat. A világban viszont hozzájuk, „a na-
gyokhoz” méri a munkánkat, ezért 120 százalékot kell
nyújtanunk ahhoz, hogy tartsuk velük a lépést.

Az Amerikai Dokumentumfilm-fesztiválon az On The Spot kapta a legjobb külföldi rövidfilm díját, az 50. Chicagói Nemzetközi Filmfesztivál televíziós versenyében Arany Medált kapott, a tavalyi monte-carlói fődíj, az Arany Nimfa pedig a legfontosabb televíziós elismerés Európában. Mi a következő lépés?

Eszter: Ha lenne is ilyen hön áhított elismerés, baboná-
ból sem áruelnám el. Őszintén mondom, nem gondoltuk,
hogy megkaphatjuk az Arany Nimfát. Úgy mentünk oda,
hogy nyaralunk egy jót, megismerkedünk pár emberrel,
de esélyünk nem nagyon van. Aztán másképp alakult.
András: Pusztá véletlen, hogy másfél éve újra Gázában
voltunk, amikor kitört a balhé, és meg tudtuk csinálni
ezt a filmet. De fontos látni, hogy ha rátalálsz egy ilyen
történetre, az nemcsak szerencse, hanem felelősség
is. A kamerák és mikrofonok nélkül az áldozatok némák
maradnának a frontvonal mindkét oldalán.

Van példaképük?

András: Vannak emberek, akikre nagyon felnézünk.
Ilyen például Vitray Tamás. Ha interjút készítek valakivel,
arra gondolok, hogy ő vajon mit kérdezne.
Eszter: Fekete Ibolya is nagyon sokat segített, tőle
tanultuk a dokumentumfilm-készítést.

Hatodik éve zakatol az On The Spot, mi lesz újabb öt esztendő múltán?

András: Az azért még odébb van. Formai újítások
már jövőre is biztosan lesznek, de erről egyelőre nem
beszélünk. Tele vagyunk tervekkel.
Eszter: Bizunk benne, hogy egyre magasabb szín-
vonalon végezzük majd a munkánkat, olyan törté-
netekre bukkanunk és olyan filmeket készíthetünk,
amelyekkel, ha csak egy órára is, de kifordítjuk a
sarkából a világot. ■

Eszter:
aplikált pamut felső: *Dsquared/Heaven Store*
piros bőr cipő: *Spezio Moda/Senso Italian Fashion*

András:
nadrág: *Boggi Milano/Boggi Budapest*
ing: *E. Zegna/ E. Zegna Budapest*